

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
PWYLLGOR:	CYNGOR SIR
DYDDIAD:	8 MAI 2014
TEITL YR ADRODDIAD:	ADRODDIAD BLYNYDDOL Y PWYLLGOR ARCHWILIO AR GYFER Y FLWYDDYN DDINESIG 2013/14
PWRPAS YR ADRODDIAD:	ER GWYBODAETH
ADRODDIAD GAN:	CADEIRYDD Y PWYLLGOR ARCHWILIO
GWEITHREDU:	CYMERADWYO'R ADRODDIAD AR GYFER EI GYFLWYNO I'R CYNGOR LLAWN

Rhagarweiniad

Mae'r Pwyllgor Archwilio yn Bwyllgor statudol o'r Cyngor ac mae arno wyth Aelod etholedig a dau Aelod Lleyg. Rôl y Pwyllgor Archwilio yw rhoi sicrwydd annibynnol ynghylch pa mor ddigonol yw trefniadau llywodraethu'r Cyngor, yr amgylchedd rheoli cysylltiedig â'r fframwaith rheoli risg. Mae'r Pwyllgor hefyd yn gyfrifol am wneud gwaith sgrïwtini annibynnol ar berfformiad ariannol ac anariannol yr Awdurdod (i'r graddau y mae'n effeithio ar ba mor agored yw'r Awdurdod i risgiau ac yn gwanhau'r amgylchedd rheoli), a goruchwyllo'r broses adrodd ariannol ac adolygu'r cyfrifon blynyddol a'u cymeradwyo i'r Cyngor.

Cadeirydd y Pwyllgôr Archwilio yw'r Cynghorydd Robert Llewelyn Jones a'r Is-Gadeirydd yw'r Cynghorydd Trefor Lloyd Hughes.

Cyfarfodydd

Yn y flwyddyn ddinesig, mae'r Pwyllgor wedi cyfarfod yn llawn pum gwaith ac mae'r ffigyrau presenoldeb ar gyfer y pum cyfarfod ar gael er gwybodaeth yn Atodiad A.

Roedd y cyfarfodydd cyffredin yn dilyn calendr y Pwyllgor Archwilio ac ystyriwyd, ymysg busnes arferol y Pwyllgor: adroddiadau gwaith gan archwilwyr mewnol ac allanol, y datganiad cyfrifon ac adroddiad yr archwiliwr allanol ar y datganiad. Yn ogystal, adolygodd y Pwyllgor adroddiadau gwaith ar Reoli'r Trysorlys a'r Adroddiad Blynyddol ar Reoli'r Trysorlys, adroddiad ar y fframwaith a'r gofrestr rheoli risg corfforaethol, adroddiadau gwaith ar y Cynllun Atal Twyll Cenedlaethol, y Datganiad Llywodraethu Blynyddol a'r trefniadau llywodraethu a sicrwydd a'r Adroddiad Blynyddol ar Atal Twyll a Llygredd. Yn ogystal, derbyniodd y Pwyllgor adroddiadau penodol ar Brosiect Cyfalaf y Tair Tref, Llywodraethu Gwybodaeth, yr Uned Cynnal Adeiladau, Gwella'r Pwyllgor Archwilio, y Rhaglen Drawsnewid, Rheoli Gwybodaeth a Diogelwch Data, Ardystio Grantiau a Dychweliadau 2011/12, Datganiad Cyfrifon 2012/13, Barn Archwilio ac Amcangyfrifon Pwysig a Chronfa Bensiwn Llywodraeth Leol Gwynedd.

Cwblhawyd y gwaith o baratoi'r Datganiad Cyfrifon wedi ei archwilio ar gyfer 2012-13 erbyn y dyddiad cau, sef 30 Medi 2013 a'u hargymell gan y Pwyllgor i'w cymeradwyo gan y Cyngor. Mae'r Pwyllgor wedi parhau i gefnogi rheolwyr gyda mesurau i gryfhau'r swyddogaeth Cyllid ymhellach ac i sicrhau fod modd cynnal y cynnydd presennol yn y dyfodol.

Datganiad Llywodraethu

Mabwysiadodd y Pwyllgor Ddatganiad Llywodraethu Blynyddol ar gyfer 2012-13 yn unol â'r gofynion statudol. Cynhyrchwyd y Datganiad Llywodraethu Blynyddol ar ôl ymgynghori'n eang ac adolygu'r trefniadau llywodraethu yn ystod y flwyddyn. Yr un modd â Datganiad 2011-12, roedd Datganiad 2012-13 yn gyson ag egwyddorion Fframwaith CIPFA/SOLACE ar gyfer Llywodraethu Da mewn Llywodraeth Leol.

Fodd bynnag, roedd y Datganiad Llywodraethu Blynyddol yn parhau i adlewyrchu rhai gwendidau o ran trefniadau llywodraethu. Cynhyrchwyd Cynllun Gwella er mwyn rhoi sylw i'r gwendidau hyn.

Y Pwyllgor Archwilio

Mae'r rôl y Pwyllgor Archwilio wedi gweithio o fewn ei gylch gorchwyl sy'n cynnwys gofynion Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 mewn perthynas â rôl Pwyllgorau Archwilio o ran monitro Rheoli Risg, Llywodraethu a Rheolaeth Fewnol yn y Cyngor.

Ailbenododd y Pwyllgor Archwilio ei ddau Aelod Lleyg yn ystod y flwyddyn ac mae'r Pwyllgor wedi parhau i gael budd o wybodaeth, sgiliau a phrofiad yr aelodau hyn yn ystod cyfarfodydd. Croesewir yn arbennig yr olwg 'allanol' hon ar faterion y Cyngor.

Mae'r Pwyllgor wedi cynnal hunanasesiad o effeithiolrwydd eto eleni gan ddefnyddio rhestr wirio a gafwyd o ganllawiau ymarferol CIPFA 'Audit Committees: Practical Guidance for Local Authorities' ac mae canlyniad yr hunanasesiad hwn wedi llywio'r rhaglen hyfforddi a'r camau gweithredu ar gyfer y Pwyllgor. Cyflwynwyd adroddiad ar ganlyniad yr hunanasesiad hwn i'r Pwyllgor Archwilio a gynhaliwyd ar 10 Ebrill 2014.

Hyfforddiant

Yn ystod y flwyddyn, trefnwyd hyfforddiant cynefino ar gyfer Aelodau newydd y Pwyllgor Archwilio a benodwyd ym mis Mai 2013. Mae hyfforddiant pellach wedi cael ei drefnu ar gyfer Aelodau yn ddiweddarach yn 2014 gan gynnwys hyfforddiant ar y Datganiad Cyfrifon; Rheoli'r Trysorlys; a'r fframwaith Rheoli Risg.

Effeithiolrwydd

Mae Aelodau'r Pwyllgor Archwilio yn cymryd eu rôl mewn perthynas â llywodraethu a stiwardiaeth o ddifrif. Maent yn cydnabod mai Pwyllgor anwleidyddol yw hwn ac, o'r herwydd, swyddogaeth y Pwyllgor yw dal rheoleiddwyr a swyddogion yn atebol a chyflawni'r dyletswyddau mewn perthynas â rheoleiddio'r fframweithiau rheoli risg, llywodraethu a sicrwydd yn y Cyngor.

Mae'r Pwyllgor yn derbyn adroddiadau rheolaidd i gael sicrwydd ynghylch meysydd gweithgaredd allweddol ac mae hefyd yn cwblhau hunanasesiad o'i effeithiolrwydd ei hun.

Cynhaliwyd hunanasesiad o effeithiolrwydd y Pwyllgor, fel y disgrifiwyd eisoes, ym mis Ionawr 2014 i adolygu cynnydd yn 2013/14 yn erbyn rhestr wirio CIPFA mewn perthynas ag arfer dda ar gyfer Pwyllgorau Archwilio.

Mae trafodaethau yn y gweithdy wedi dwyn sylw at nifer o feysydd lle gellid gwneud gwelliannau pellach a chynhyrchir cynllun gwella i'w ystyried a'i fonitro'n barhaus gan y Pwyllgor yn 2014/15. Un maes a nodwyd ar gyfer ei wella yn 2014/15 oedd yr angen i godi proffil y Pwyllgor Archwilio a gwneud cydranddeiliaid yn fwy ymwybodol o'r gwaith pwysig y mae'n ei wneud.

Archwilwyr Allanol

Mae'r Cyngor yn cael ei archwilio'n allanol gan Swyddfa Archwilio Cymru (SAC), er bod rhan o'r gwaith, sef agweddau ariannol yr archwiliad a rhywfaint o waith perfformiad, yn cael ei wneud gan PwC ar gyfer yr archwilydd penodedig yn SAC. Mae'r Pwyllgor Archwilio wedi bod yn ystyried adroddiadau rheolaidd gan PwC ac mae diweddariad yn cael sylw ym mhob cyfarfod.

Mae'r Pwyllgor Archwilio wedi bod yn cael diweddariadau rheolaidd gan SAC ar y Rhaglen Waith Perfformiad. Mae'r Pwyllgor hefyd wedi derbyn diweddariadau gan SAC ar y Rhaglen Asesu Gwelliant gan gynnwys Llythyrau Asesu Gwelliant 1 a 2 yn ystod y flwyddyn. Mae hon yn agwedd bwysig o fusnes y Pwyllgor i sicrhau bod yr holl adroddiadau allanol yn cael sylw, un ai gan y Pwyllgor Archwilio neu un o'r Pwyllgorau Sgriwtini, a bod camau priodol yn cael eu cymryd.

Ynghyd â diweddariadau ar y Rhaglen Gwaith Perfformiad, mae'r Pwyllgor hefyd yn derbyn diweddariadau gan PwC ar y gwaith archwilio ariannol sy'n cael ei wneud. Mae diweddariadau eleni wedi cynnwys y cynllun gwaith ac amserlen y gwaith.

Archwilio Mewnol

Mae gan y Cyngor Dîm Archwilio Mewnol ei hun a reolir dan gontract gyda Baker Tilly Cyf. Yn ei gyfarfod ym mis Gorffennaf 2013, cymeradwyodd y Pwyllgor y Cynllun Strategol a Gweithredol ar gyfer Archwilio Mewnol am 2013/14. Adroddir ar berfformiad yn erbyn y Cynllun Gweithredu Archwilio Mewnol gan y Rheolwr Archwilio i bob un o gyfarfodydd cyffredin y Pwyllgor fel rhan o adroddiadau gwaith Archwilio Mewnol. Mae adroddiadau gwaith hefyd yn cynnwys adroddiadau ar berfformiad gwasanaethau o ran gweithredu argymhellion Archwilio Mewnol.

Mae adroddiadau gwaith hefyd yn cynnwys manylion ynghylch adolygiadau Archwilio Mewnol a gwblhawyd ynghyd â lefelau sicrwydd a roddir. Dros y flwyddyn, mae'r rhain yn datblygu i fod yn asesiad o gryfder fframwaith rheolaeth fewnol y Cyngor. Yn ystod y flwyddyn hon, mae'r Adroddiadau Cynnydd ar Archwilio Mewnol wedi cynnwys gwybodaeth ychwanegol ynghylch pob adolygiad a gynhaliwyd, gan gynnwys manylion am y casgliadau allweddol yn codi o'r gwaith a wnaed.

Darperir datganiad cyffredinol ar reolaeth fewnol yn adroddiad blynyddol y Rheolwr Archwilio ac yn y Datganiad Llywodraethu Corfforaethol.

Rheoli Risg

Yn unol â Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2011 mae'n rhaid i awdurdodau lleol benodi Pwyllgor sy'n gyfrifol am adolygu ac asesu'r trefniadau rheoli risg, rheolaeth fewnol a llywodraethu corfforaethol yn yr Awdurdod. Mae Cylch Gorchwyl y Pwyllgor Archwilio wedi cael ei ddiwygio i adlewyrchu gofynion y Mesur Lleol.

Mae'r Pwyllgor wedi parhau i gefnogi'r gwaith o ddatblygu'r fframwaith Rheoli Risg yn y Cyngor yn ystod y flwyddyn a bydd Rheoli Risg a derbyn y Gofrestr Risg Gorfforaethol bellach yn eitem sefydlog ar raglen y Pwyllgor o 2014/15 ymlaen.

Mae'r Pwyllgor yn ystyried mai ei rôl allweddol ef o ran y broses Rheoli Risg yw bodloni ei hun ynghylch digonolrwydd y strwythurau, y prosesau a'r cyfrifoldebau ar gyfer nodi a rheoli'r risgiau allweddol sy'n wynebu'r sefydliad.

Atal Twyll

Mae'r Pwyllgor Archwilio wedi derbyn y Polisi Blyneddol ar gyfer Atal Twyll a Llygredd: adroddiad ar gyfer 2012/13 ym mis Medi 2013. Roedd yr adroddiad yn cynnwys diweddariad ynghylch cyfranogiad y Cyngor yn y Cynllun Atal Twyll Cenedlaethol yn 2012/13 (rhyddhawyd y canlyniadau yn 2013).

Cafwyd gwybodaeth gefndirol ynghylch gwaith atal twyll a chyflwyniad ar waith y Tîm Atal Twyll Budd-dal yn y gweithdy i'r Pwyllgor Archwilio ym mis Ionawr 2014. Mae canlyniadau gweithdy mis Ionawr yn cynnwys cam gweithredu i ystyried mabwysiadu'n ffurfiol y canllawiau 'Rheoli'r Risg o Dwyll' fel modd o feincnodi prosesau cyfredol y Cyngor ar gyfer atal twyll a llygredd.

Mae'r adroddiad cynnydd ar Archwilio Mewnol yn cynnwys cyfeiriad at nifer y cyfeiriadau arweiniodd at gynhyrchu adroddiadau ffurfiol yn ystod y flwyddyn.

Cynlluniau i'r Dyfodol

Yn ogystal â'i fusnes rheolaidd, bydd y Cyngor yn parhau gyda'i raglen ddatblygu, a rhoddir siâp ar y rhaglen ddatblygu honno gan yr hunanasesiad o effeithiolrwydd a chanlyniadau'r adolygiad o drefniadau atal twyll y Cyngor. Bydd hyn eto yn cynnwys rhagor o ddigwyddiadau hyfforddi a fydd yn ymwneud â'i weithgareddau yn 2014/15.

Bydd y Pwyllgor yn parhau i ddatblygu ei rôl mewn perthynas â Rheoli Risg yn ystod 2014/15 a bydd yn edrych ar fabwysiadu dull o fedru asesu'n barhaus ddigonolrwydd trefniadau'r Cyngor ar gyfer atal twyll a llygredd.

Mae rhaglen waith arfaethedig y Pwyllgor Archwilio ar gael yn Atodiad B.

Sylwadau'r Cadeirydd

Hoffai'r Cadeirydd ddiolch i Aelodau'r Pwyllgor am eu presenoldeb a'u cyfraniad at waith y Pwyllgor yn ystod y flwyddyn ynghyd â'r gweithwyr hynny sydd wedi mynychu a chyfrannu cymaint.

Hoffai'r Cadeirydd achub ar y cyfle i atgoffa'r Cyngor o bwysigrwydd gwaith y Pwyllgor sy'n fwy perthnasol hyd yn oed yn yr hinsawdd economaidd sydd ohoni o ran sicrhau fod y Cyngor yn cael ei redeg yn gadarn ac y ceir gwerth am arian.

Mae'r Pwyllgor yn ymrwmo i barhau i weithio gyda gweithwyr y Cyngor i gefnogi gwelliant parhaus yng ngweithgareddau'r Cyngor yn 2014/15.

ATODIAD A

PWYLLGOR ARCHWILIO – DADANSODDIAD O BRESENOLDEB RHEOLAIDD I GYFARFODYDD – 2013/14

Aelodau	% Presenoldeb Cyfarfodydd Rhestredig	Dyddiad y Cyfarfod	Presenoldeb	Dyddiad y Cyfarfod	Presenoldeb	Dyddiad y Cyfarfod	Presenoldeb	Dyddiad y Cyfarfod	Presenoldeb	Dyddiad y Cyfarfod	Presenoldeb	Nifer Cyfarfodydd a Fynnychwyd
Cyng. Robert Llewelyn Jones (Chair)	100%	23/07/2013	la	24/09/2013	la	11/12/2013	la	04/02/2014	la	10/04/2014	la	5
Cyng. Trefor Lloyd Hughes (Vice Chair)	80%	23/07/2013	la	24/09/2013	la	11/12/2013	Ymddiheuriad	04/02/2014	la	10/04/2014	la	4
Cyng. Dafydd Rhys Thomas	60%	23/07/2013	la	24/09/2013	la	11/12/2013	la	04/02/2014	Ymddiheuriad	10/04/2014	Ymddiheuriad	3
Cyng. Jim Evans	60%	23/07/2013	la	24/09/2013	Na	11/12/2013	la	04/02/2014	la	10/04/2014	Ymddiheuriad	3
Cyng. John Griffiths	100%	23/07/2013	la	24/09/2013	la	11/12/2013	la	04/02/2014	la	10/04/2014	la	5
Cyng. Raymond Jones	20%	23/07/2013	Na	24/09/2013	Ymddiheuriad	11/12/2013	Na	04/02/2014	la	10/04/2014	Na	1
Cyng. Richard Barker	80%	23/07/2013	la	24/09/2013	la	11/12/2013	la	04/02/2014	Ymddiheuriad	10/04/2014	la	4
Cyng. Richard Owain Jones	67%					11/12/2013	la	04/02/2014	la	10/04/2014	Ymddiheuriad	2
Mrs Sharon Warnes	100%	23/07/2013	la	24/09/2013	la	11/12/2013	la	04/02/2014	la	10/04/2014	la	5
Cyng. Vaughan Hughes	0%	23/07/2013	Ymddiheuriad	24/09/2013	Na	11/12/2013	Na	04/02/2014	Na	10/04/2014	Ymddiheuriad	0
Cyng. Peter Rogers	100%	23/07/2013	Ymddiheuriad	24/09/2013	la							2

Ffigyrau ar 15-04-14

PWYLLGOR ARCHWILIO – CALENDR AR GYFER Y FLWYDDYN DDINESIG 2014/15

	CYFRIFEG	ARCHWILIO MEWNOL	ARCHWILIO ALLANOL	RHEOLI TRYSORLYS	RHEOLI RISG	LLYWODRAETHU	ARALL
CHWEFROR			Adroddiad Gwaith	Ystyried Strategaeth RhT 2014/15		Pwyllgor Archwilio – Cylch Gorchwyl	Briffio DPW ar fframwaith y Rhaglen Drowsnewid (Cofnodion 11-12-13)
Canol/Hwyr EBRILL		Adroddiad blynyddol AM am y flwyddyn ariannol sydd newydd ddod i ben Ystyried a mabwysiadu'r cynllun archwilio mewnol ar gyfer y flwyddyn a'r strategaeth ar gyfer y tymor canol Adolygu'r Siarter a'r Protocol Archwilio Mewnol	Ystyried a mabwysiadu cynllun ar gyfer y flwyddyn yn cychwyn Adroddiad Cynnydd	Adroddiad Rheoli Trysorlys Ch3	Adolygiad Blynyddol o'r Strategaeth Rheoli Risg	Diweddariad ar Lywodraethu a Sicrwydd Adolygu Cylch Gorchwyl	Adolygiad blynyddol o Effeithiolrwydd y Pwyllgor Archwilio a Threfniadau Atal Twyll Adolygu Fframwaith Llywodraethu Cynllun Hyfforddiant Blynyddol i Aelodau Cymeradwyo adroddiad blynyddol y Pwyllgor ar gyfer Cyfarfod Blynyddol y Cyngor CIVICA – ôl-weithredu (cofnodion 11/12/13)
GORFFENNAF	Adolygu'r Datganiad Cyfrifon	Adroddiad Cynnydd	Adroddiad Cynnydd	Adroddiad Blynyddol Rheoli Trysorlys Adroddiad Rheoli Trysorlys Ch1	Cofrestr Risg Gorfforaethol Adroddiad y DBW ar Weithredu Rheoli Risg (Cofnodion 11/12/13)	Diweddariad ar Lywodraethu a Sicrwydd; Ystyried y Datganiad Llywodraethu Adolygu'r Côd Llywodraethu Adroddiad lechyd a Diogelwch	Adroddiad Blynyddol – Cynllun Pensiwn Llywodraeth Leol Gwynedd Adroddiad Cloi Prosiect y Tair Tref (Cofnodion 11/12/13)
MEDI	Argymhell y Datganiad Cyfrifon ar gyfer ei gymeradwyo gan y Cyngor (dyddiad cau 30 Medi)	Adroddiad Cynnydd	Derbyn adroddiad ar y cyfrifon gan y rheini sy'n gyfrifol am Lywodraethu Adroddiad Cynnydd		Cofrestr Risg Gorfforaethol	Diweddariad ar Lywodraethu a Sicrwydd Mabwysiadu'r Datganiad Llywodraethu	Arolygiad o gofrestrau a datganiadau Adroddiad Blynyddol ar Atal Twyll a Llygredd
RHAGFYR		Adroddiad Cynnydd	Derbyn llythyr blynyddol ar yr archwiliad o'r flwyddyn sydd newydd ddod i ben Adroddiad Cynnydd	Adroddiad Rheoli Trysorlys Ch2 Sgriwtineiddio'r adroddiad canol blwyddyn a pharatoi ar gyfer y flwyddyn nesaf	Cofrestr Risg Gorfforaethol	Diweddariad ar Lywodraethu a Sicrwydd	